

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Kapitel 3, predikan av Micael Nilsson, hållen i Korskyrkan söndagen den 10 februari 2013.

På vår långsamhetsvandring genom Matteusevangeliet, vers för vers och steg för steg har vi idag tagit oss fram till kapitel 3. De två första kapitlen i evangeliet har presenterat bokens, och livets, stora huvudperson, nämligen Jesus Kristus. För innan vi får veta vad han gjort får vi veta vem han är.

Matteus presenterar Jesus genom att måla upp kontraster. Det första kapitlet började med en släktavla, vilket visade sig vara en långt mer spännande läsning än vad vi först kanske trodde. Alla dessa namn knöt Jesus till den bibliska historien och till två viktiga gestalter i Gamla Testamentet, nämligen Abraham och David. Därmed knöts Jesus också till två löften från Gud, givna till dessa två män. Gud hade lovat att välsigna hela världen genom Abraham, och till David hade Gud lovat att en evig konung skulle uppstå ur hans släktled. Matteus poäng är att Jesus är den utvalde. Han är den genom vilken Gud ska välsigna och regera. Och den där släkttavlan visade dessutom att Jesus Kristus var född som människa. Han är människosonen.

I resten av kapitel 1 talar Matteus om jungfrufödelsen, alltså detta att Jesus var mer än människa. Han var också Guds son. Alltså är han unik i världshistorien, Gud och människa; den som kunde ta både Guds hand och våra händer och föra oss samman med Gud igen.

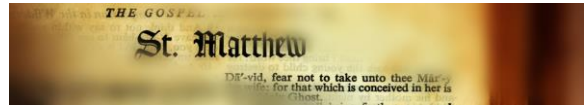
I det andra kapitlet tillbes det nyfödda barnet av visa män från östern. Det sägs om Jesus att han är född kung. Men i slutet av samma kapitel sägs också att han ska kallas nasaré, vilket var ett uttryck för förakt. D.v.s. han är kungars kung, men han ska avklä sig all sin härlighet och makt och låta sig förnedras intill döden på ett kors. Så här skrev Paulus i en text som försöker greppa det obegripliga, Fil 2:5-11: "Låt det sinnelag råda hos er som också fanns hos Kristus Jesus. Han ägde Guds gestalt men vakade inte över sin jämlikhet med Gud, utan avstod från allt och antog en tjänares gestalt då han blev som en av oss. När han till det yttre hade blivit människa, gjorde han sig ödmjuk och var lydig ända till döden, döden på ett kors. Därför har Gud upphöjt honom över allt annat och gett honom det namn som står över alla andra namn, för att alla knän skall böjas för Jesu namn, i himlen, på jorden och under jorden, och alla tungor bekänna att Jesus Kristus är herre, Gud fadern till ära."

Så i två kapitel har Matteus talat om Jesu födelse och identitet. Nu följer två kapitel där han på olika sätt ska tala om Jesu förberedelse och steg in i tjänsten.

Det börjar minst sagt dramatiskt och med ett möte med en av Bibelns mest färgstarka karaktärer, nämligen Johannes döparen. Johannes bryter tystnaden. I 400 år, tiden mellan GT och NT har Gud varit tyst. Åtminstone så att ingen profet träder upp för att tala i Guds namn. Men nu bryts tystnaden. Och den bryts i dessa ord:

Matt 3:1-6: "Vid den tiden uppträdde Johannes döparen i Judeens öken och förkunnade: "Omvänd er. Himmelriket är nära. Det är om honom det heter hos profeten Jesaja: En röst ropar i öknen: Bana väg för Herren, gör hans stigar raka. Johannes bar kläder av kamelhår och hade ett läderbälte om livet. Hans föda var gräshoppor och vildhonung. Folket i Jerusalem och hela Judeen och trakten kring Jordan kom ut till honom, och de bekände sina synder och döptes av honom i Jordan."

Efter 400 år tar Gud till orda, och detta är alltså budskapet: "Omvänd er. Himmelriket är nära." Eller som Eugene Peterson säger i sin bibelöversättning: "Byt liv. Guds rike är här."

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

”Vid den tiden...” Vad syftar egentligen orden på? Ja, de syftar inte på det som just berättats i kapitel 2, för mellan dessa kapitel har det gått en mycket lång tid. Hela Jesu barndom, ungdom och uppväxt ryms i detta mellanrum. ”Vid den tiden...” är ord som markerar en övergång. De är en slags portal som visar att nu går vi in i en ny tid, och en annan slags tid. Detta är den tid profeter pekat ut. Och Johannes döparens verksamhet markerade detta tidsskifte.

Johannes är på många sätt sin förkunnelse. Allt, omgivningen, d.v.s. vildmarken, hans klädsel, hans utseende, hans matvanor... allt är en förkunnelse. Han måste ha gjort ett skakande starkt intryck på människor. Hans uttryck är kärvt, fåordigt och artikulerat. Och han uppträder som han gör mycket medvetet, för att anspela på att hans tjänst liknade en av GTs viktigaste profeter, nämligen Elia, om vilken vi läser i 2 Kon 1:8 att han uppträdde på samma sätt. Det finns två viktiga budskap i detta. Först: Johannes stod i en gammal tradition. Han var som Elia och de gamla profeterna i GT. För det andra: När ditt liv, det sätt du bor på, handlar och lever, stämmer överens med dina ord så kommer de att ha stor påverkan på din omgivning. Någon har sagt att våra liv antingen kommer att stryka över eller under våra ord.

Vad predikade han då? Johannes hade två punkter på sitt utkast: 1. Omvänd dig. 2. Guds rike är nära. Ordet omvändelse är evangeliets första ord. Det var Johannes första ord. Det var Jesu första ord när han träder fram i Matt 4:17. Ordet omvändelse var det första ordet i tolv apostlarnas förkunnelse i Mark 6:12. När Petrus sedan tar till orda i Apg 2:38, och håller s.a.s. den nyfödda kyrkans första predikan inleder också han med orden om omvändelse, liksom detta var det första aposteln Paulus predikade, enligt Apg 26:19-20.

Så utan tvekan är detta med omvändelse någonting väldigt centralt och viktigt i den kristna tron. Vilket får mig att undra hur viktigt det ordet är för oss. Har vi någonting liknande att säga vår egen tid, eller stryker vi bara medhårs? Och än värre, berövar vi då inte också långtande människor möjligheten till förvandlade liv?

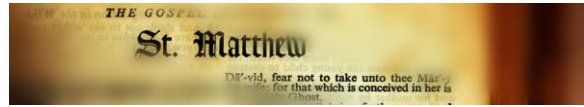
Att omvända sig är att vända tillbaka till Gud. Det är att inse att man är på fel väg, att ödmjuka sitt hjärta, bryta med destruktiva mönster och be om nåd och kraft. ”Byt liv. Guds rike är här.”

Men omvändelsen är inte Johannes huvudbudskap. Hans huvudbudskap är detta: - Gud rike är nära. För om det inte vore sant vore det ute med oss. Om det enda han hade att säga vore: - Omvänd er, så vore kristen tro bara ännu en religion, bara ännu ett hopplöst självförbättringsprojekt. Men vårt hopp ligger i orden att Guds rike är nära. Det är därför vi måste vända oss till Gud. Detta är en direkt och själklar konsekvens av upptäckten att Gud är hos oss.

”Bana väg för Herren. Gör hans stigar raka.” Matteus citerar Jes 40:3. I Jesajaboken handlar texten om Gud som kommer med tröst till sitt folk. Här syftar den på Jesus. Så antingen är detta hädelse, eller så är Jesus verkligen Guds son.

Orden om att bana väg knyter tillbaka till hur de gamla kungarna sände ut arbetare framför sig när de skulle göra viktiga resor för att förbättra eller t.o.m. bygga vägar, röja undan risken för eventuella bakhåll och ta bort hinder på vägen. Detta är en bild att meditera över, som egentligen har något att säga om dig och mig. Våra hjärtan måste förberedas så att vi kan ta emot Gud. Där finns håligheter som underminerar livet, skador och svagheter, och där finns berg av högmod och stolthet som måste bort för att vi ska kunna möta Gud, ansikte mot ansikte och hjärta mot hjärta.

Det är poängen här. Våra hjärtan är som en väglös vildmark. Men Gud vill komma in. Så Guds ord bygger en väg för Gud in i ditt allra innersta.

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Nästa scen är en konfrontation. Lyssna, vers 7-12: "När han såg att många fariseer och saddukeer kom för att bli döpta sade han till dem: "Huggormsyngel, vem har sagt er att ni kan slippa undan den kommande vreden? Bär då sådan frukt som hör till omvändelsen. Och tro inte att ni bara kan säga er: Vi har Abraham till fader. Jag säger er att Gud kan uppväcka barn åt Abraham ur dessa stenar. Redan är yxan satt till roten på träden. Varje träd som inte bär god frukt skall huggas bort och kastas i elden. Jag döper er med vatten för omvändelsens skull. Men han som kommer efter mig är starkare än jag, och jag är inte värdig att ta av honom hans sandaler. Han skall döpa er med helig ande och eld. Han har kastskoveln i handen och skall rensa den tröskade säden och samlar vetet i sin lada, men agnarna skall han bränna i en eld som aldrig slocknar."

Judendomen på Jesu tid bestod inte av en enhetlig grupp. Här möter vi två olika partier, som stod i konflikt med varandra, fariseerna och saddukeerna. Det fanns många andra också. Men dessa två skulle stå i en särskild opposition mot Jesus. Några korta ord om dem. Först sadduceerna. Möjligen kan begreppet härledas från hebreiskans sadduq (= en som utövar rätt). De rekryterades ur det aristokratiska samhällsskiktet och tog avstånd från fariseernas bibeltolkning. De representerade en religiös konservativ linje, men var i politiskt hänseende beredda till långtgående samarbete med romarna.

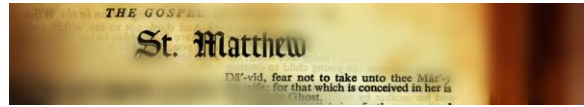
Fariséerna var en slags väckelserörelse som reagerade mot förvärldsligandet under de grekiska och romerska rikenas påverkan. De poängterade att bibelns lagar skulle följas, men var inte nöjda med det utan skapade en slags säkerhetszon omkring buden som kallades för de äldstes stadgar, eller fädernas regler. Jesus kritiserade dem för att lägga för hårda krav på människor som de dessutom själva inte levde upp till.

Saddukeerna och fariseerna låg ofta i strid med Jesus, men minst lika ofta också med varandra.

Vad är då skälet till att Johannes reagerar så starkt när de kommer till honom för att döpas?

Först måste vi förstå vad som händer här. För här händer något stort. Detta är en andlig väckelse, Skaror är berörda. För detta är alltid en sann verklig väckelses första skede, ett uppvaknande över vårt behov av att försonas med Gud. Så många kommer till Johannes för att låta döpa sig. Detta var inget vanligt uttryck för att söka Gud. Det fanns tvagningscermonier hos vissa judiska grupper, och en hedning gick ner i vatten för att markera att han konverterade till judendomen. Men detta var inget vanligt sätt för judarna att bekänna sin synd på. Dessa scener av hur 1000 tals människor döptes av Johannes, kanske med tårar i ögonen och stort allvar i blicken för att försonas med Gud måste ha varit något som påverkade hela samhället och som gjorde ett enormt intryck. Och då kom några män dit, tydligen bara för formens skull, eftersom det är detta Johannes pekar på. De ville delta i en ceremoni, kanske för sitt ryktes skull, utan att ge sina hjärtan till Gud. Och då... Då är det verkligen kärlek att också påpeka det. Att formell religion är livlös och död, att man kan sjunga lovsånger med sina läppar men vara någon annan stans i sitt hjärta. Alltså vill Johannes skaka dessa människor, för att också de ska förstå vad det är att ta emot nåd från Gud.

Den sista scenen är den viktigaste, vers 13-17: "Sedan kom Jesus från Galileen till Johannes vid Jordan för att döpas av honom. Men Johannes ville hindra honom och sade: "Det är jag som behöver döpas av dig, och nu kommer du till mig." Jesus svarade: "Låt det ske. Det är så vi skall uppfylla allt som hör till rättfärdigheten." Då lät han det ske. När Jesus hade blivit döpt steg han genast upp ur vattnet. Himlen öppnade sig, och han såg Guds ande komma ner som en duva och sänka sig över honom. Och en röst från himlen sade: "Detta är min älskade son, han är min utvalde."

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Nu kommer Jesus, för att bli döpt av Johannes. Varför gör han så här? För det första är detta förstås en slags bekräftelse på Johannes tjänst. Jesus ger den sitt erkännande. Men framförallt... Johannes dop... Paulus talar om det i Apg 19:1-5: "Medan Apollos var i Korinth kom Paulus efter sin resa genom inlandet till Efesos. Där träffade han några lärjungar och frågade dem om de hade fått helig ande när de kom till tro. De svarade: "Vi har inte ens hört att det finns någon helig ande." - "Vilket dop blev ni då döpta med?" frågade Paulus, och de svarade: "Johannes-dopet." Paulus sade: "Johannes dop var ett omvändelsesdop, och han uppmanade folket att tro på den som skulle komma efter honom, det vill säga Jesus." Då lät de döpa sig i herren Jesu namn.

Johannes dop är inte detsamma som det kristna dopet. Det kristna dopet är att iklä sig Jesus och bekänna honom, gå in under hans liv, död och uppståndelse. Men Johannes dop var ett omvändelsesdop. Det var en syndabekännelse.

Men Jesus hade väl ingen synd att bekänna? Nej, för hebreerbrevets författare skriver om honom, Hebr 4:15: "Vi har inte en översteprästsom är oförmögen att känna med oss i våra svagheter, utan en som har prövats på alla sätt och varit som vi men utan synd."

Och ändå står han där och vill bli döpt. Vad är det för synd han vil bekänna sig till. Profeten Jesaja svarar, Jes 53:4-6: "Men det var våra sjukdomar han bar, våra plågor han led, när vi trodde att han blev straffad, slagen av Gud, förnedrad. Han blev pinad för våra brott, sargad för våra synder, han tuktades för att vi skulle helas, hans sår gav oss bot. Vi gick alla vilse som får, var och en tog sin egen väg, men Herren lät vår skuld drabba honom."

Detta är alltså det märkvärdiga svaret. Jesus står där, för dig. Det är din, och min synd han tar på sig. Han identifierar sig med våra liv och går in under våra villkor. Jesus blev människa, ända ner i botten.

Och när detta sker tystnar profeten, vars enda anspråk är att vara en röst och inget annat. Och Gud tar till orda: "Detta är min älskade son. Han är min utvalde."

Nu sammanfattar jag. Johannes är en vägarbetare. Han bereder en väg för Jesus, genom den snårskog som är våra liv. Och detta är hans budskap. Med dessa ord vill han hjälpa oss att ta emot nåd: - Omvänd er. Guds rike är nära. Han varnar för att vara stolt, att närma sig Gud utan ödmjukhet. Ja Gud visar själv väg genom att gå den.

- Omvänd er. Guds rike är nära.

Tänk om han sagt: - Omvänd er, så skall Guds rike komma nära. Då hade det hängt på oss, på hur bra du och jag klarat av allt. Men det gör det inte. Guds rike är redan nära. Så nära att vi just nu kan vända oss om; vända ansiktet mot Gud och ta emot hans rike.